

M**K****B****T****Á****J****É****K****O****Z****T****A****T****Ó**

BARLANGKUTATÓK

SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

2007. november 9–11.

Jósvafő

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
KÖZLEMÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

2007.

szeptember-október

KÖSZÖNTÉS

Maucha László, Társulatunk társelnöke az idei jósvafői Falunapok alkalmából a **Jósvafő díszpolgára** kitüntető elismerésben részesült. Az elismeréshez szívből gratulálunk és további jó egészséget kívánunk.

PROGRAMOK, RENDEZVÉNYEK

ELŐADÁSOK

a Szemlő-hegyi-barlang (II. Budapest, Pusztaszeri út 35.) vetítőtermében

Szeptember 26. (szerda) 18 óra

Kovács Attila: Egyiptom – nyugati sivatag
Chile – Aconcagua
Norvégia
Diaporáma

Október 3. (szerda) 18 óra

Kesselyák Péter: Három hét Nepálban
Vadevezés a Trisui szurdokában – Annapurna szentély – a Terai mocsárvilága – hindu és buddhista szenthelyek – a Himalája nyolcezresei fölött.

Október 10. (szerda) 18 óra

Vörös Péter: Ausztrália földrajzos szemmel

XIV. Lakatos (nem mondhatjuk ki mi) – Alsó-hegy 2007

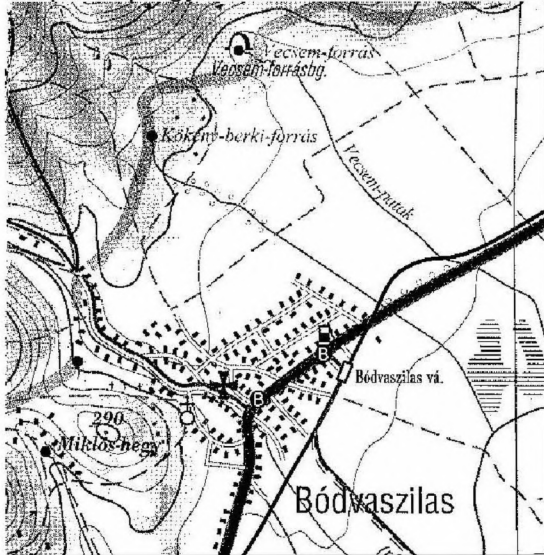
A MAFC Barlangkutató Csoport **szeptember 22-én**, az idén immáron tizennegyedik alkalommal rendezi meg a Lakatos *nemmondhatjukkimit*. A TALÁLKOZÓ elsődleges célja, mint eddig mindig, minden évben, az Alsó-hegy zsombolyainak megismerése, a zsom-bolytúrázás népszerűsítése.

A **k__át** a MAFC Barlangkutató Csoport alapította 1994-ben. Ötlete és elnevezése akkor született, amikor az alapítók barlangkulcsokkal a kezükben olyan barlangbejáratokat kerestek, ahol az azokhoz való ajtó található. Az évente sorakerülő rendezvény – amely leginkább a tájfutás, a teljesítménytúra és a barlangjárás érdekes egyvelegeként jellemezhető – átlagosan 80–100 gyakorlott barlangjáró részvételével zajlik. A feladat kézhez kapott információk alapján a

tornai Alsó-hegy kijelölt zsombolyainak bejárása, megismerése: a zsombolyokban

megadott helyeken jelképes "lakatok" és ellenőrző lapok vannak elhelyezve. Minden csapat kap egy "lakatkulcsot". A feladat megtalálni a zombolyokat, a kapott kulccsal kinyitni a saját "lakatot" és emellett minél több zombolyt bejárni a lehető legrövidebb idő alatt. A zombolyok bejáratait a turistautakról kiindulva szalagozással kijelöljük, valamint bejárásukhoz túrakalauzt bocsátunk minden csapat rendelkezésére, mely előzetesen letölthető lesz a Társulat honlapjáról (<http://www.barlang.hu/>).

A túrákon 3 fős társulások indulhatnak, egy zombolyba elég egy csapatnak leereszkedni. Az egyéni alapfelszerelésen kívül minden csapat számára szükséges egy legalább 60 méter hosszú kötél (ez lehet több darabból is), néhány nittfül, karabiner és kötélgyűrű, iránytű és írószerszám (akár több is). A résztvevők szombat reggel 8-kor indul-

nak és délután fél 6-ig van lehetőség a zombolyok felkeresésére.

A **táborhelyre**, amely a jól bevált Vecsem-forrásnál lesz, 21-én péntek estétől várjuk a résztvevőket (fontos: a tavalyi győztes csapat tagjai a vándorkupát ne felejtsek otthon!).

Nyerges Miklós
MAFC Barlangkutató Csoport

BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJA

Jósvafő 2007. november 9—11.

Mint azt már a Tájékoztató előző számában jeleztük, a rendezvény ez évben két nevezetes évforduló köré szerveződik. 50 éve alapították a jósvafői Karsztkutató Állomást, illetve novemberben ünnepeljük dr. Kessler Hubert születésének 100. évfordulóját. A rendezvény megszokott programja az évfordulók miatt számos eseménnyel bővül, amelyek előkészítése igen sok munkával jár, és alapos előkészítést igényel. Éppen ezért kérjük a rendezvényen részt venni illetve előadni kívánókat, hogy a Tájékoztató végén található jelentkezési lapot legkésőbb október 3-ig szíveskedjenek a Társulat Titkárságára eljuttatni.

A rendezvénynek kapcsolatos részletes tudnivalók:

Részvételi díj: 3000 Ft, MKBT tagoknak 1500 Ft, mely az alábbiakat foglalja magában: részvétel a rendezvény valamennyi programján, a rendezvény alkalmából megjelenő ünnepi kiadvány, emlékplakett, szombat esti fogadás.

Étkezés: péntek esti vacsora 500 Ft, szombati és vasárnapi ebéd 800—800 Ft.

Szállás: a szállásfoglalás a tavalyi szegedi rendezvényhez hasonlóan az interneten keresztül történik (<http://szakmainapok.barlangkutatas.hu>). A szálláslehetőségeket az alábbi táblázatban tüntettük fel. Ugyancsak az interneten keresztül kérjük jelezni az étkezési igényeket is. Az internetes regisztrációt követően két héten belül kell a részvételi díjat, a szállásköltséget és az igényelt étkezések költségét a Társulat 10200830-32310384 számú számlaszámára átutalni vagy a Titkárságon készpénzben kiegyenlíteni. A kéthetes türelmi idő lejárta után a foglalások automatikusan törölődnek. Akinek gondot okoz az internetes regisztráció, a Társulat Titkárságán személyesen is jelentkezhethet.

Garan Gábor	turistaszállás 34 fő szoba zuhanyozós szoba	1500 Ft/fő/éj 2000 Ft/fő/éj 2500 Ft/fő/éj
Balda János	turistaszállás 34 fő vendégszoba 2 fő	1650 Ft (hálózsákos), ágynemű + 700 Ft 3200 Ft/éj
Parókia	turistaszállás 28 fő	1400 Ft/fő/éj
Gyógybarlang Kft.	turistaszállás 40 fő	2500 Ft/fő/éj
Fogadó az Öreg Malomhoz	panzió 4 x 2 fő	7000 Ft/2 fő, ill. 8000 Ft/2 fő

A rendezvény programjával kapcsolatban közöljük, hogy a november 9-én, pénteken reggeltől a Kutató Állomás történetével és az ott folyó munkákkal kapcsolatos előadások hangzanak el, majd ezt követően az épületen emléktábla elhelyezésére kerül sor. Ezen a napon az érdeklődőknek lehetőséget biztosítunk a Vass Imre-barlang megtekintésére is. Ehhez az igényeket a jelentkezési lapon kérjük jelezni. November 10-én délelőtt a dr. Kessler Hubert születésének 100. évfordulójához kapcsolódó előadások hangzanak el, majd a Baradla-barlang jósavfői kijáratánál megnyitott emlékkiállítás megtekintésére kerül sor. A szakmai napok szokásos programja valószínűleg szombaton az ebédet követően kezdődik el. A rendezvény részletes programja a Tájékoztató november-decemberi számában fog megjelenni. (A bőséges programra való tekintettel, elképzelhetőnek tartjuk, hogy már csütörtökön este sor kerülhet vetítésekre.)

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

TÁMOGATÓINK

Gádoros Miklós	4 800 Ft	Vukov Péter	2000 Ft
– Imre	10 000 Ft	név nélkül	4000 Ft
Szenthe István	1 000 Ft	név nélkül	1500 Ft
Thieme András	2 500 Ft	név nélkül	5500 Ft

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

AZ OKTATÁSI SZAKOSZTÁLY HÍREI

1. Beszámoló a központi vizsgáztatásról

Június utolsó hétvégéjén a Társulat Oktatási Szakosztálya megtartotta az immár, lassan hagyományossá váló Központi vizsgáztatást.

A 2004-ben bevezetett rendszer sikerét bizonyítja, hogy a 81 jelentkezőből 43-an Alapfokú Barlangjáró, 13-an Barlangjáró (Technikai I. (T1.) vizsgát és 11-en Barlangjáró Technikai II. (T2.) vizsgát tettek, összesen 67-en, melyből 11 fő MKBT tag volt.

A Barlangjáró Technikai I.-esek egyben az őszi szögligeti Barlangjáró Technikai tanfolyamra is felvételiztek. A felvettek neve megtalálható a honlapunkon.

Mindkét napon, írásbeli után sziklafalon és a Mátyás-hegyi-barlangban bizonyították rátermettségüket és felkészültségüket a vizsgázók.

A jelentkezők magas létszáma (81fő) miatt a korábbi évekhez képest mi is igyekeztünk még jobban felkészülni, hogy magunk is megfeleljünk az elvárásoknak. Azt hiszem, hogy ez ismét sikerült, a visszajelzések alapján.

Az oktatók – akik egyben a barátaim is – komoly összefogással megint bebizonyították mindannyiunknak, hogy nincsenek megoldhatatlan feladatok sem a föld alatt, sem a felszínen.

Mentségükre legyen mondva, hogy még élvezték is, amit csináltak. A vizsga reggel 8-tól este fél 10-ig tartott, a kiértékeléssel együtt. A fárasztó két nap között „feloldódást” jelentett a szombat éjszakai Péter-Pál „buli” a József-hegyen.

Ezúton is szeretnék köszönetet mondani mindenki nevében a hétfégi fegyelmezett munkáért oktatóknak és vizsgázóknak egyaránt. Megint egy jó hétvégét töltöttünk együtt.

Oktatók és vizsgáztatók, akik részt vettek a hétfégi vizsgáztatásban: (17-en):

Szabó Lénárd, Kunisch Péter, Bajna Bálint, Hegedűs András, Kocsis György, Orbán Csaba, Csekő Ábel, Izápy Viktor, Szabó Dénes, Gáspár Vera, Katona József, Király Gábor, Borbás Edit, Meiczinger Máté, Kis Zoltán, Sági Péter, Börcsök Péter.

Kívánok minden vizsgázónak balesetmentes túrázást szebbnél szebb barlangos vidékeken.

Az elmaradt pótvizsgázók szeptember folyamán pótolhatják a hiányosságait. Jelentkezzenek Börcsök Péternél vagy Hegedűs András, Jujunál.

2. A 2006-os központi vizsgabizonyítványok a Szemlő-hegyi-barlang pénztáránál munkaidőben átvehetők. **A 2007-es bizonyítványok** előkészítés után ugyanitt vehetők át szeptember végétől.

3. Barlangi túravezetői tanfolyam és Technikai II. bentlakásos tanfolyam Szögligeten

Az MKBT Oktatási Szakosztálya 2007. szeptember utolsó hetében (09. 22–30.-ig) a Barlangi Túravezetői tanfolyam részeként TECHNIKAI II.-es tanfolyamot tart Szögligeten.

A 2007. július 1-i szintfelmérő eredményeként, a T2-re felvettek nevei megtalálhatók a honlapunkon (barlang.hu/tanfolyamok/technikai).

Szeretnénk felhívni a T. Tagság figyelmét, hogy az elmúlt évben, 2006-ban és a most megrendezésre kerülő T2 tanfolyamon végzetek és vizsgázottak számára 2008 márciusától

BARLANGI TÚRAVEZETŐI TANFOLYAMOT szervezünk.

Jelentkezés a Társulat Titkárságán vagy B. P.-nél (ha lehet elektronikus formában) rövid szakmai önéletrajzzal és csoportvezetői ajánlással (kivéve azokat, akik már korábbi jelentkezéskor mindezt leadták).

Jelentkezési határidő: 2007. október vége.

A tanfolyam időtartama: 2008. április-júniusig + szeptember végéig, benne nyári szünettel. 4 hónap (2x2 nap/hónap-8 hétvége, azaz 128 óra).

A tanfolyam célja szakképzett, felelős túravezetők képzése. Azok jelentkezését várjuk, akik a kétéves barlangjáró gyakorlaton kívül sikeresen elvégezték a Technikai II. (T2.) tanfolyamot, illetve annak követelményeiből sikeres vizsgát tettek a Társulat Központi vizsganapján.

A jelentkezőket a Központi Vizsgán és a Technikai II. tanfolyamon nyújtott teljesítményük alapján vesszük fel. Ez az új rendszer lehetőséget ad a túravezetőnek legalkalmasabb személyek elbírálására és felvételére.

A 2008-os tanfolyamon a túravezetők szakmai képzésén túl további hangsúlyt fektetünk az oktatóképzésre is.

A tanfolyam díja előreláthatólag:

1. Technikai II.: 40 000 Ft (szállást-zuhanyt + egyszeri meleg étkezést tartalmaz)
2. Barlangi túravezetői: 35 000 Ft (előzetes kalkuláció)

MKBT Oktatási Szakosztálya

**A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
az érintett Nemzeti Park Igazgatóságok anyagi támogatásával
ismét meghirdeti az immár hagyományos**

CHOLNOKY JENŐ KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZATOT

A 2007. évi pályázat célja: a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat keretén belül működő kutatócsoportok, személyek által a karszterületeken ill. barlangokban **2006-ban** végzett feltáró és tudományos munka dokumentálásának ösztönzése, a dokumentáció színvonalának emelése, a KvVM Barlang- és Földtani Osztálya által a 13/1998. KTM rendelet szerint vezetett közhiteles barlangnyilvántartás és a kapcsolódó adattár fejlesztése érdekében.

Pályázni két kategóriában lehet:

Egyéni kategóriában a Társulat egyénileg és csoportokban tevékenykedő tagjai egyaránt pályázhatnak a karszt- és barlangkutatással kapcsolatos:

- **2006-ban** megjelent magyar nyelvű publikációval;

- **2006-ban** elhangzott magyar nyelvű előadás teljes anyagával (az előadás helyének, időpontjának és a rendezvény programjának csatolásával);
- **2006-ban** készített doktori értekezéssel, szakdolgozattal, TDK dolgozattal vagy középiskolai, szakmai tanulmányi versenyre készült dolgozattal;
- saját kutatási eredményeket összefoglaló, még nem publikált tanulmánnyal;
- egyéni bibliográfiai tevékenységgel (szakbibliográfia, időszaki bibliográfia);
- *mozgófilm* készítésével.

Csoportos kategóriában a pályázaton kizárólag a Társulat keretében működő csoportok, ill. kutató kollektívák (nem megbízásos munkát végző ad hoc bizottságok, legalább három egyéni kutatóból álló munkacsoportok) vehetnek részt **2006. évi** jelentésükkel, ill. zárójelentésükkel.

A pályázatok értékelésének szempontjai:

Egyéni pályázatok:

	pont
• A témaválasztás újszerűsége	0–10
• A munka alapossága, szakszerűsége	0–20
• Az elért eredmények jelentősége (egyediség, szakmai újdonság, dokumentatív érték stb.)	0–30
• A megjelenítés színvonala (logikai felépítés, nyelvezet, helyesírás, illusztrációk minősége, stb.)	0–40
	0–20

Összesen: 100

Csoportos pályázatok:

	pont
1) Összefoglalás (az egyes fejezetek tartalmának tömör összegzése)	0–10
2) Feltáró és barlangvédelmi tevékenység (szöveges ismertetés térkép- és fotódokumentációval, műszaki leírás stb.)	0–25
3) Tudományos tevékenység (karszt- és barlangtani alapkutatás, vizsgálat, megfigyelés, mérés, kísérlet, kutatási módszer és eszközfejlesztés, stb.)	0–25
4) Dokumentációs tevékenység (kataszterezés, részletes térkép- és fotódokumentáció, film, barlangi túra- kalauz, útvonal ismertető, bibliográfia stb.)	0–25
5) Egyéb tevékenység (rendezvények, tanfolyam, publikációk, oktatás, túraszervezés stb.)	0–15

Összesen: 100

A pályamunkák nem tartalmazhatják a KvVM illetve a nemzeti park igazgatóságok megbízásából végzett tevékenységek eredményeit; a Bíráló Bizottság az ilyen adatokat illetve dokumentumokat tartalmazó pályamunkákat a pályázatból **kizárja**.

A pályázatokat öt főből álló Bíráló Bizottság értékeli, melynek tagjait a MKBT javaslata alapján a KvVM kéri fel.

Az egyéni és csoportos kategóriában egyaránt egy-egy *I., II. és III. díj*, valamint *különdíj(ak)* adható(k). A Bíráló Bizottság a pályázatok értékelését követően fenntartja a jogot a díjak megváltoztatására.

Különdíjban az a pályázat részesülhet, ami legalább 60 %-os összteljesítményt (60 pontot), illetve csoport kategóriában a 2., 3., 4. témarészek közül legalább egyben minimum 15 pontot ér el. A Bíráló Bizottság ezen felül pénz- és tárgyjutalmakat, illetve közép- vagy felsőfokú tanintézményben tanuló egyéni pályázó részére ifjúsági díjat is kiadhat. Ezek sszegéről és a tárgyjutalmakról a Bíráló Bizottság a pályamunkák ismeretében dönt.

Az eredmény **ünnepélyes kihirdetésére**, a díjak átadására a *Barlangkutatók Szakmai Találkozóján, 2007. novemberében kerül sor.*

A pályázatok beadási határideje (postabélyegző kelte): 2007. október 15.

A pályamunkákat – az elmúlt évek gyakorlatától eltérően – **három** (azonos kiviteli) **példányban** a következő címre kell beküldeni:

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

Jelige: "Cholnoky Karszt- és Barlangkutatói pályázat"

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Kérjük a pályázókat, hogy amennyiben pályamunkáikat számítógépen készítik, azt a Barlangnyilvántartás számára történő feldolgozás elősegítésére 1 példányban floppy vagy CD-n is mellékelni szíveskedjenek.

A pályázattal kapcsolatban további felvilágosítást ad:

KvVM Barlang- és Földtani Osztály

tel.: (1) 325-9503, 325-9504

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

tel.: (1) 346-0494, 346-0495

BESZÁMOLÓK, RÖVID CIKKEK

RÖVID BESZÁMOLÓ A „SUBA-LYUK – NEANDERVÖLGYI ŐSEMBER A BÜKKBEN” C. KONFERENCIÁRÓL

A 2007. május-júniusi MKBT Tájékoztatóban pontos előadócímekkel hírt adtunk arról, hogy 2007. május 11–12-én Felsőtárkányban és Cserépfalun tartja meg a címben jelzett konferenciát a Bükki Nemzeti Park Igazgatósága és Cserépfalu Község Önkormányzata.

A meghirdetett konferenciára több, mint 80 fő gyűlt össze a felsőtárkányi BNP Nyugati Kapu Oktató- és Látogatóközpontban. A résztvevőket Dudás György, a BNPI igazgatóhelyettese, Kosik István, Cserépfalu polgármestere és dr. Lénárt László, az MKBT társelnöke üdvözölte, kiemelve, hogy a magyar szervezett barlangkutató lét-rejöttében a bükki ősemberkutatásnak meghatározó szerepe volt.

A szakmai előadások levezetője dr. Kordos László volt, Baráz Csaba aktív technikai segítsége mellett.

A szakmai előadások között jelentős szerepet kapott Dancza Jánosnak, a suba-lyuki ásatások helyszíni vezetőjének a munkássága, a világhírű leletek feltárásában játszott szerepe, szakmai érdeme, Dancza János és Kadić Ottokár kapcsolata.

Az előadások és a Hór-völgyről szóló film után igen jelentős szakmai vita bontakozott ki, melyben sokoldalúan próbálták a jelenlévők a még meglévő homályos részleteket megvilágosítani.

Késő délután a konferencia résztvevői – kb. 45 fő – Cserépfalura utaztak, ahol a szállás elfoglalása után Kósik István polgármester vezetésével a riolutfúba vájt pincét kívül-belül alaposan szemügyre vették, esetenként minőségellenőrzést is végeztek a pincék tartalmában.

A szombat délelőtti, suba-lyuki terepi program szakadó esőben indult ugyan, de ez senkit nem akadályozott meg abban, hogy felkapaszkodjon a barlanghoz. Ott mintegy másfél óráig, több rövid előadással megalapozott komoly szakmai vita alakult ki, mely magába foglalta a természetvédelem és az ősemberkutatás kapcsolatát is.

A barlang látnivalóinak a megtekintése után a Suba-lyuk Múzeumban az állandó kiállítást néztük meg, ahol a Herman Ottó Múzeum az eredeti leletekből néhányat a kiállítás színvonalának emelése céljából átadott a Suba-

lyuk Múzeumnak. Itt a polgármester kiemelte, hogy a múzeumukat mindenképpen bővíteni szeretnék, esetleg új épületben is gondolkodnak. (Erre vonatkozóan a konferencia résztvevői csaknem egyhangúan azt javasolták, hogy az a településen, védett helyen legyen.)

A jelenlévők egyhangú véleménye szerint a rendezők rendkívül hangulatos, szakmailag igen magas színvonalú, parázs vitákkal tarkított kitűnő konferenciát szerveztek, melyhez az anyagiakat is előteremtették.

A konferencián készített fotókból néhány jellemzőt közlünk.)

Dr. Lénárt László

51. BARLANGNAP

A Társulat 51. Barlangnapját a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége és tagszervezete, az Alba Regia Barlangkutató Csoport szervezte a Tési-fennsíkon, Csőszpusztán. A rendezvény regisztrált résztvevőinek száma 185 fő volt. A háromnapos rendezvény keretében a szervezők összesen nyolc barlangban biztosítottak túrázási lehetőséget. A résztvevők valamennyi barlangról rövid leírást és térképet kaptak a részvételi díj fejében.

Szombaton került sor a Marcel Loubens Kupáért folyó barlangverseny lebonyolítására, amelyre 13 csapat nevezett. A fákra épített kötélpályákkal, rövid barlangi helyszínnel, illetve vizes medencével kombinált rendkívül látványos versenyen az alábbi eredmény született:

1. hely: Kérdőjel (Kunisch Péter, Szabó Dénes, Zaránd Péter) – 166 pont
2. hely: Böszörményi 3/A (Bartucz Dorottya, Csekő Ábel, Pulay Krisztián) – 162 pont
3. hely: Disznótör (Losonci Gábor, Panker Ádám, Tisza Levente) – 144 pont

A versenyt az alábbi cégek támogatták:

Aliquander Kft.
Alto Alpin

Gyulalpin Bt.
Speleo Junior

Stubai
TrekSPORT

A rendezvény keretében lehetőség volt az Alba Regia Barlangkutató Csoport csőszpusztai kutatóházában létesített rendkívül színvonalas állandó kiállítás megtekintésére is.

Szombat este a résztvevők hatalmas adag babgulyást kaphattak, majd ezt követően a rendezvény helyszínén hajnalig a Viking Rock zenekar szórakoztatta az érdeklődőket, míg az Alba Regia Csoport kutatóházánál hangulatos barlangos nosztalgia nótaestre került sor.

A rendezvény rendkívül színvonalas megszervezéséért és lebonyolításáért köszönet illeti valamennyi közreműködőt.

A rendezvény megrendezésért külön köszönet az alábbi támogatóknak:

Alagsor söröző
Balogh József
Infornax

Kommunális Rt.
Lasselsberger-knauf

OBI Barkácsáruház
Várpalotai Vízmű

Titkárság

MKBT TANULMÁNYÚT HORVÁTORSZÁGBAN

2007. július 1–8.

A Társulat idei első, immár hagyományosnak mondható külföldi szakmai tanulmányútja július 1–8. között Horvátországba vezetett. Természetes, hogy az útvonal elsősorban karsztos és barlangos látnivalókat fűzött fel az ország igazán gazdag kínálatából válogatva.

Autóbuszunk 43 fővel (melynek 1/3-a vidéki volt) késő délután érkezett a Plitvicei Nemzeti Park kellemes környezetű kempingjébe. Másnap a nap nagy részében a nevezetes nemzeti park látnivalóit – vízeséseit, tavait, kisebb barlangjait – jártuk be érdeklődés szerinti kisebb-nagyobb csoportokra oszolva. Késő délután még volt időnk – mivel itt minden látnivaló, nemzeti park, barlang stb. este 6–7 óráig látogatható – a mintegy 20 km-re nyíló Barač-barlang megtekintésére.

Következő napon a Gračac melletti – a Velebit Természeti Park kezelésében levő kétszintes – Cerovačka-barlangokat néztük meg. Az 1290 m hosszú felső a helyi lakosság körében régóta ismert volt, bejárati szakasza állatok és emberek eső elleni menedékeként szolgált. A kb 50 m-rel alacsonyabb nyíló 2680 m hosszú alsó barlangot 1913-ban a Gracac–Split vasútvonal építése során fedezték fel. Látogathatóvá tételük 1951-ben kezdődött meg, 1977-ben a villanyt is bevezették. A bal-káni háborúk idején (1991–1995) zárva volt, és az akkor bekövetkezett jelentős károk elhárítása után 1998 óta ismét látogatható.

A Plitvicei Nemzeti Park egyik vízesése

Sajnos a barlangban – hiába volt a túra előre lelevelezve – nem engedték meg a fényképezést, pedig a barlang meglepően gazdag formakincse, képződményei igencsak megtöltötték volna digitális kártyáinkat.

Este már a tengerben, Vodice kempingjében hűtöttük le magunkat az egész napi for-

róság után. A korán kelők reggel is tengeri fürdéssel kezdték a napot.

A negyedik napon a szintén nevezetes Krka Természeti Park csodaszép, a folyó által épített és ma is folyamatosan épülő-pusztuló mésztufagát-rendszerének mésztufa-vízeséseiben gyönyörködhetünk némi fürdőzéssel egybekötve. Az egymás mellett és alatt kialakult gátakon átbukó víz 10–30 m magas vízeséseket alkotva felejthetetlen látványt nyújtanak. Délután 3,5 órás hajóúton élveztük a folyó tavas részét kísérő karsztos vonulatokat, szigeteket és vízeséseket. A Krka Nemzeti Park 1985-ben alakult meg 109 km² nagyságú területen. A meredek mészkőfalak közé bevágódott 72 km hosszú folyó átlagos vízhozama 55 m³/mp, de nagyobb esők után 350 m³/mp-re is megduzzad.

A park különleges növény- és állatvilágával is kitűnik, melyek közül számunkra az itt előforduló 18 denevérfajt érdemes megemlíteni.

A Krka Nemzeti Park mésztufagátas vízesései

kísért és mérsékelt emelkedő Nagy Paklenica-szurdokban kb. 1 órát gyalogoltunk, majd az északi oldalon szépen kiépített szerpentin-ösvényen további közel 1 órát emelkedtünk a Manita peč nevű, 540 m tfsz. magasságban nyíló barlanghoz. Itt csoportunk külön túrán vett részt a képződménygazdag barlangban. A barlang mindössze 175 m hosszú és egyetlen nagy csarnokból áll, amit azonban a meglepően változatos színű és formakincsű, nagyméretű cseppkőképződmények három teremmé osztanak. A 20. sz. eleje óta ismert barlangot 1937-ben tették járhatóvá a környék turistaútjainak kiépítésével együtt, amikor új, mesterséges bejáratot is nyitottak. 1991 óta van aggregátoros villanyvilágítás, amit éppen ottlétünkönk váltottak ill. egészítették ki napkollektoros áramfejlesztéssel.

Innen visszaereszkedve a szurdokba, a társaság a nagyjából párhuzamosan futó Kis Paklenica-szurdok felkeresésére indult. A csoport egyik (a fiatalabb) része a két szurdokot elválasztó hegyvonulatot megmászva érte el a Kis Paklenicát, míg a többiek visszatérve az autóbushoz, alulról megközelítve járták be. Ez a szurdok sokkal vadregényesebb, szűkebb, az „út” is leginkább a felfestett jelzések alapján követhető, kisebb-nagyobb kötőbökök között, esetenként azokat megmászva lehet haladni.

Másnap a tengerparton észak felé haladt buszunk, s néhány órára megálltunk a Zavratica-fjordnál, melyet alulról és felülről is megcsodáltunk, természetesen fürdéssel egybekötve. Utána nagyon szép fedett karsztos vidékeken haladva értük el a következő, igen kellemes környezetű folyóparti kempingünket Karlovactól kissé délre.

Utolsó előtti napon nyugat felé utaztunk, ahol Fužine közelében levő Vrelo-barlangban jártunk. A barlang járataiban elhelyezett, számunkra kissé furcsa, „művészi” drótkompozícióktól eltekintve érdekes mennyezeti cseppkőformákat szemlélhettünk meg. Az egykori kőfejtőben nyíló, mindössze 310 m hosszú Vrelo-barlangnak 180 m-

Következő napon a Velebit-hegységbe tettünk kirándulást. A Velebit az ország legmagasabb hegysége (2274 m), mely az Adria ÉNy–DK irányú partjával párhuzamosan több mint 100 km hosszan húzódik. Két területe védett: északon az Északi-Velebit Természeti Park, míg délen a két vadregényes szurdokvölgyet és az azokat övező hegyvonulatokat magába foglaló Paklenica Nemzeti Park, mely egyben az UNESCO bioszférezervátuma rangját is elnyerte. Ez utóbbival ismerkedtünk meg. A meredek és magas mészkő-sziklafalakkal

A Manita peč egyik képződménye

es szakasza látogatható. A barlangon időszakosan patak folyik végig. Az 1950-ben felfedezett és hamarosan kiépített barlangot többszöri árvizek tönkretették, s csak a háborús események után tették ismét látogathatóvá

Délután még bejártuk a közelben található és nagyon érdekes karsztos területet – a 19. században kialakított Golubinjak-parkot – ahol mind a felszíni formák – töb-

rörök, szakadéktöbrök, karrok, sziklaoszlopok, fenyőmagasságú monolit sziklatömbök – mind néhány kisebb-nagyobb barlang megnyerték a társaság tetszését, utóbbiakban azok is kiélhették magukat, akik eddig hiányolták az overállos túrákat. Délutánra értünk Zágráb kempingjébe, ahol még maradt néhány óránk városnézésre is.

A Vrelo-barlang érdekes mennyezeti képződményei

A Veternica-barlang

Az utolsó napon Zágráb „házi hegyében”, a Medvednicában rejtőző Veternica-barlangot jártuk be, ami nem képződményeiről nevezetes, hanem arról, hogy a barlang oldalfalait triász dolomit, míg mennyezetét szarmata mészkő alkotja. A 7,1 km-es barlangnak csak 340 m-es szakaszát járhattuk be, de vezetőnkkel már megkezdtük a tárgyalásokat egy későbbi overállos túra szervezésének lehetőségéről. Az ősidők óta nyitott barlang gazdag ősrégészeti (42 ezer év) és őslénytani (barlangi medve) leleteket szolgáltatott. A barlang kiépítése 1951-ben kezdődött meg,

1980-ban a villanyt is bevezették.

Valamennyi ismertetett barlang kiépítettsége messze elmarad a hazaiaktól. Betonjárda sehol sincs, zömmel minden barlangban az eredeti – legfeljebb elegyengetett, vagy néhány helyi kődarabban kirakott – talajon kell közlekedni, fémlépcsők és korlátok csak a legszükségesebb helyeken vannak elhelyezve. Ez azonban a barlang élvezetét hátrányosan nem befolyásolja, sőt közelebb érezzük magunkhoz a barlang eredetei állapotát. Igaz, hogy körömcipős látogatóknak nem igazán kedvező. De az is igaz, hogy valamennyi ismertetett barlang 10–30–90 perces hegyi ösvényen megtett úttal érhető el, így aki ezt nem megfelelő cipőben is teljesíteni tudta, annak a barlang már gyerekjáték.

Dél már elmúlt, amikor elindultunk hazafelé. Este fél tízre már az utolsó utas is hazaért Miskolcon, minden bizonnyal felejthetetlen élményekkel gazdagodva.

Fleck Nóra–Hazslinszky Tamás

MONTENEGRÓ-NJEGUSI 2007

A 2007. évi, immár ötödik Njegusi-expedícióra hagyományosan augusztus első két hetében (aug. 4–19. között) került sor, a Duboki do bejárata melletti, már jól bevált táborhellyel. Az egynapos „vendégeket” leszámítva, az expedíció munkájában ez alkalommal összesen 56 fő vett részt; az átlagos táborlétszám az első héten 45 fő, a második héten 26 fő volt.

Az expedíció tevékenységét számszerűen összefoglalva, a 12 munkanap alatt összesen 36 barlanggal foglalkoztunk (ide értve a felszíni GPS-bemérést és fotódokumentálást is). Leszállás összesen 13 barlangba történt; a legtöbb munkatúra értelemszerűen az idei fő célpontokat jelentő két nagy rendszerre, a Njegos-barlangra és a Jeges-barlangra irányult. Ezekben, továbbá két kisebb barlangban összesen 1250 m poligonmérést végeztünk; a mintegy 35 km²-es körzetre kiterjedő terepbejárások eredményeként pedig az általunk ismert objektumok száma 13 aknabarlanggal gyarapodott.

A két fő kutatási célpont közül a **Njegos-barlang** mélyzónájában, egy 3 napos bivakos akció keretében végzett felderítés (Leó, Szabó Emőke, Német Tamás) sajnos jóformán csak a tavalyi végpontot jelentő aknával növelte a barlang ismert kiterjedését: a 37 m mélységűnek bizonyuló akna alján induló járatot már az első kanyar után egy látványos szifontó zárta le (1. kép). Nem eredményezett érdemi továbbjutást az ezt követően átvizsgált két oldaljárat sem: a végponthoz vezető második szifonkerülő tetején bejövő, huzatos meander mintegy 50 m után, a 30-as akna alatt betorkolló meander pedig már 20 m után járhatatlanná szűkült. Ezekkel a mélyzónában – további oldaljárat-torkolatok formájában – fennmaradt kérdőjelek száma 4-re csökkent; a rendszer függőleges kiterjedése viszont 382 m-re (-350 m, +32 m) növekedett, ismert hossza pedig már megközelíti a 3,5 km-t, amivel tudomásunk szerint jelenleg (az ország É-i részén található, mintegy 12 km-es *Pecina nad Vrazjim Firovima* mögött) Montenegro második leghosszabb barlangja.

1. kép

Az expedíció legjelentősebb feltárását a Njegusi-poljéjtől D-re, Kuk térségében nyíló **Jeges-barlang** kutatása hozta, ahol a korábbi, mintegy 140 m mélységben lévő végpont közelében tavaly felfedezett oldalág felderítése (Juju, majd Nagy Sanyi irányításával) közel 400 m új járatot eredményezett. A látványos méretekkel és cseppkőképződményekkel (2. kép) rendelkező új szakasz mélypontját egy impo-

2. kép

magunkkal vitt kötélmenyiség csak részleges, kb. 60 m mélységig terjedő bejárásra (Pucu, Lujza, Szabó Lajos, Svaier Tamás) volt elegendő. Az elért végponton a barlang 20 m mélységig belátható újabb aknával folytatódik.

Az ötödik Njegusi-expedíció tehát ismét jó hangulatban és eredményesen zárult, amiért a résztvevőkön kívül nyilvános köszönet illeti expedíciónk szponzorait is: GURU/Szabó László – Pieps; KvVM Barlangtani Osztály – fúrógép, mérőeszközök; Heltay Tamás – központi sátor.

A Szakmai Napokra (és természetesen, a montenegrói barlangász-szövetség számára) már készül a térképekkel és fotókkal is illusztrált részletes beszámoló, s megtörténtek az első lépések a jövő nyári expedíció érdekében is. Hiszen a térségben a fentiekén túlmenően is bőven maradt még kutatni való: az eddigi terep-

zárás, 90 m összmélységű hasadéka alkotja, amivel a barlang mélysége -221 m-re növekedett. Ennek az alja sajnos törmelékkitöltéssel zárul, de egy oldalablakának a kimászásával, illetve az új szakasz ÉK-i végére torkolló szűk meanderben vannak még továbbjutási esélyek is. A felderítésekkel párhuzamosan folyt (Németh Tamás ill. Leó vezetésével) a fő járatok térképezése is, melyek felmért hossza (847 m) alapján a barlang ismert kiterjedése már megközelíti az 1 km-t.

A tucatnyi új objektum közül a legígéretesebbnek a poljéttől DK-re, Tresnja település közelében kb. 1270 m tszf magasságban nyíló hasadéka (3. kép) bizonyult, ami a feltűnően erős, pulzáló huzat alapján a **Pipás** nevet kapta. Ennek felderítése – a sors akaratából – az expedíció utolsó napjára maradt, ám a bejárati akna alatt többfelé ágazó, összetett aknarendszerben a

3. kép

bejárások során talált aknabarlangok közül nyolcnak az átvizsgálása még nem történt meg, a már „nyilvántartásba vett” 80 objektumon felül további 20 barlangról még csak közvetett információkkal rendelkezünk; a nehezen járható és áttekinthető nyílt karszt-felszín alatt rejtőző további felderítetlen barlangok számára pedig még csak becslés sem adható....

Takácsné Bolner Katalin – Kiss Attila

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

Az osztrák posta új, 55 centes bélyege
(eredeti méret: 30 x 25 mm)

Brandt-denevér (Myotis brandtii)

Beszélgessünk ! Barlangokról

Minden hétfőn 18–21 óra között a Szemlő-hegyi-barlangnál (-ban).

Vezeti (többnyire) Szenthe István (és Kraus Sándor).

Főbb témakörök:

- barlangképződés
 - formakincs és értelmezése
 - barlangfeltárás lehetőségei
 - klímaváltozás („jégkor”) emlékei
 - kitöltések és értelmezésük
 - régészeti lehetőségek
 - barlangjárás veszélyforrásai
 - műszeres vizsgálatok
 - dokumentáció, térképezés
 - egyes barlangok földtani viszonyai
- és ezeken kívül bármi, ami hozzátartozik.

TÉGED IS SZERETETTEL VÁRUNK!

NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK

15. NEMZETKÖZI SZPELEOLÓGIAI KONGRESSZUS 2009. július 19—26. Kerrville, Texas, USA

Megérkezett Társulatunkhoz a kongresszus igen látványos, ám rendkívül szűkszavú első körlevele.

A szervező bizottság az alábbi címeken érhető el:

e-mail: secretary@ics2009.us

Fax: 001-413-383-2276

Levelezési cím:

15th International Congress of Speleology

P.O.Box 691965

San Antonio, Texas 78269-1965 USA

A rendezvény honlapja, amelyről bővebb részletek is megtudhatók:
www.ics2009.us

SPELEO

*Speciális
sportfelszerelések.
„És minden,
ami egy barlangba kell.”
Boltunkban KONG-termékek kaphatók!*

Címünk: 1094 Budapest, Viola u 42.

Tel: 06 1-216-1734

Mobil: 06 20-367-6964

E-mail: kocsisandras@speleo.hu

Weblap: www.speleo.hu

Nyitva tartás: Hétfő, kedd, szerda 10–18-ig

Csütörtök 10–19-ig

Péntek 10–17-ig

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzártá: minden páros hónap 10-én)

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel./fax: 346-0495. E-mail: mkbtt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Össy Szabolcs

A tájékoztató számára leadott cikkek, anyagok tartalmáért a szerzőik felelősek.

Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban tudunk fogadni.

JELENTKEZÉSI LAP

**a Barlangkutatók Szakmai Találkozójára
Jósvafő, 2007. november 9—11.**

Név:

Levelezési cím:

Előadásom címe (időtartama 15 perc):

Szükségem van: táblára, diavetítőre, írásvetítőre, egyéb:

Poszterem címe:

Helyigénye:m xm.

Önálló diavetítés címe:

Időtartama: perc.

Videóm címe:

Időtartama: perc.

Szállást kérek: 8 -án, 9 -én, 10 -én éjszakára *(kért nap(ok) beikszelendők)*

Étkezést kérek:

XI.9. péntek	vacsora		<i>(a kért étkezések az előző kockában beikszelendők)</i>
XI. 10. szombat	ebéd		
XI. 12. vasárnap	ebéd		

A jelentkezési lap kitöltése nem helyettesíti az internetes jelentkezést.

2007.

.....
aláírás

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.